

Telegraful

Organ național-bisericesc

Onor. «Asociațiunea» 2 ex. (Of.)

Sibiu

Abonamentul

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Marția și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției Telegraful Român strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză
Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiunilor

un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul convenit

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului Telegraful Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45

Congresul național bisericesc

Luni în 18 l. c. s'a deschis, în sala de ședințe a camerei deputaților, congresul național bisericesc.

Înainte de deschiderea ședinței, membrii au asistat la serviciul divin celebrat la patriarhie de P. S. arhieru Platon Ciosu.

După oficierea serviciului divin membrii congresului au trecut în incinta camerei.

La ora 12 intră I. P. S. Patriarh Regent Miron, salutat de congresiști. I. P. S. Sa ocupă scaunul prezidențial.

Dr. Valer Moldovanu, subsecretar de stat la ministerul de instrucție și culte, citește mesajul de deschidere al congresului național bisericesc.

Cuvântarea Inalt Prea Sfințitului Patriarh Regent

Mărit Congres,

Când măritul Congres al patriarhiei române se întrunește pentru prima dată după moartea în veci regretatului nostru Rege Ferdinand I, cuvîntarea noastră să se îndrepteze spre mormântul proaspăt dela Argeș, unde — alături de mari înaintași — se odihnește Domnitorul, care a înscris cele mai strălucite pagini în istoria neamului. Ca făuritor al României întregite, faptele de glorie ale Lui și ale neamului au avut înrăuriri adânci asupra tuturor așezămintelor fundamentale ale țării, cari au trecut toate prin prefaceri epocale, înălțându-se și întărindu-se. Organizarea unitară a bisericii ortodoxe — până atunci frântă în organizări provinciale răslețe încă, s'a desăvârșit în zilele Lui.

Cu mult interes mă întreba mereu de stadiul lucrărilor acestei vitale chestiuni, dând povețe și intervenind pentru armonizarea vederilor contrarii și pentru contopirea lor într-o singură forță duhovnicească, atât de necesară pentru interesul țării și al neamului, cât și pentru mântuirea credincioșilor lui. Această operă epocală a încununat-o cu patriarhatul român, oferind la investirea titularului toată strălucirea regală. Biserica îi va păstra și cultiva — pentru tot ce s'a făcut de El și

sub El și de nemuritorii săi colaboratori — o veșnică pomenire.

O adâncă durere a cauzat țării și bisericii noastre și neașteptata moarte a înaltului Regent Gheorghe Buzdugan, un cetățean și fiu al bisericii, care după o inimă devotată de suprem magistrat — a depus în curs de 2 ani mult zel, pricepere și mai ales vaste experiențe juridice întru conducerea țării, alături de colegii săi din Inalta Regență. Țara și biserica, îi vor păstra o bună amintire.

Mărit Congres,

Noua lege de organizare a bisericii, din care a ieșit și acest congres, a început a se aplica la finea anului 1925. Deci trei ani de existență a legii sânt mult prea puțin, pentru ca dispozițiile și duhul economiei ei să prindă rădăcini suficiente și să intre în conștiința organelor bisericii și a credincioșilor ei.

La baza legii stau două principii:

Cel al ierarhiei bisericesti adică: principiul, că puterea de-a învăța, de a judeca și de a guvernă biserica vie emană dela Hristos și sf. Apostoli și trece prin darul hirotonisirii asupra ierarhilor și dela ei în o anumită măsură la celalt cler, și principiul constituțional — cum s'ar zice azi — al democrației credincioșilor majoreni.

Aceste două principii — care par ca doi poli opuși — la prima vedere nu-i ușor a le împăca. Trebuie timp și experiențe până să se croiască drumul armonice conlucrării, stabilindu-se bine cercul de competență al organelor și membrilor, care constituie biserica vie, ca să știe clerul, cum are să conducă — ca factor de drept în cărmuirea bisericii, — iar mireni în ce direcție au și datorința și posibilitatea a contribui — prin munca lor și pregătirea specială — la progresul bisericii și al instituțiilor ei.

Deci nu-i mirare, că mai ales acum — la începutul vieții unei noi organizări a bisericii, — acești

factori se ciocnesc în năzuințele lor. S'au ivit cazuri, că preoții n'au voit și au tot trăgănat a preda administrarea averii parohiale consiliului și adunării parohiale; alții au refuzat convocarea acestor corporațiuni. De altă parte episcopii s'au considerat pe ei factori singuri competenți a dispune de averea parohiei, a încheia transacții, a conține împrumuturi de milioane, a clădi case fără aprobare și fără hotărârea corporațiunilor în drept. În fine, s'au ivit cazuri, ca mireni să facă pe convocatorii corporațiunilor parohiale, să încerce a aduce hotărâri ilegale, fără preot, factorul ierarhic de drept.

Asemenea abateri dela lege și statut nu pot să fie decât: ori o necunoștință a legii, ori rezultanta intereselor lăaturalnice și personale, cari îi îndeamnă pe unii să apuce pe căi greșite și ilegale.

Credem însă, că — în măsura ce ținta preocupărilor factorilor, chemați a conduce și susținea biserica — va deveni exclusiv binele obștesc, — conlucrarea armonică a clerului cu poporul își va croi și consolida o alvie normală, cum au mai fost în veacurile de glorie ale bisericii și cum este deja în alte părți.

În scopul acesta biserica trebuie să se îngrijească, ca clerul ei să primească tot mai mult o pregătire temeinică — evanghelică, iar credincioșii prin educație să aibă o mentalitate cât mai altruistă.

Dar în scurtul timp de trei ani nu s'a putut aplica legea destul de repede în vechiul regat și din motivul, că eparhiile erau ele însele slab organizate în vederea unei vieți autonome, întrucât abia aveau câte un director și subdirector și câțiva funcționari, aproape toți cu alte slujbe principale. Deci era înainte de toate nevoie, ca înseși centrele episcopale să se organizeze mai întâi cu consilierii-referenți și slujbași suficienți și bine retribuiți, cari la rândul lor să conducă constituirea noilor organe din eparhie, executând dispozițiile episcopilor lor.

În această privință centrul episcopilor din vechiul Regat a făcut în cei trei ani progrese foarte mari. Pretutindena se desvoltă activitate febrilă; și viața centrală își respiră razele sale de îndemn și de chemare la muncă nouă în tot cuprinsul eparhiei. Cine știe ce a fost la eparhii și ce este, trebuie să dea mulțumită lui Dumnezeu, de ce s'a făcut. Munca este mulțumitoare în raport cantitativ; iar calitatea se va ridica mereu în măsura în care vor ajunge la centre clerici și funcționari deplin pregătiți, care să și dedice energia întregă unei singure slujbe, ale cărei nevoi și îndatoriri să le studieze și aprofundeze cu răgaz, ca să știe afla și recomanda cele mai ducătoare la scop căi și mijloace. Buna cărmuire a bisericii este condiționată de întărirea centrelor episcopale. În vechiul Regat trebuie continuat și în viitor a face tot ce e posibil pentru a le întări în toate privințele.

În Basarabia și Bucovina există o organizare mai bună a centrelor eparhiale și mijloace suficiente, încât aplicarea noii legi s'a putut face în condiții mai ușoare. Iară episcopii din mitropolia Ardealului și-au adaptat — tot fără greutate — organizarea lor la dispozițiile organizării noi, care era inspirată totmai de organizarea existentă în acea mitropolie.

Dar, și în vechiul regat, în parohii, noua organizare se generalizează tot mai mult; încât sperăm, ca în curând să devie pretutindeni fapt împlinit din punct de vedere formal; și cu timpul să desvolte și în fond o activitate plină de succes. Și până acum sub raport economic s'au făcut progrese frumoase; iar la unele biserici cu avere, rezultatele sânt uriașe; veniturile lor anuale s'au urcat la milioane. Aceasta dă preoților posibilitatea să dea mai multă atenție misiunii pastorale, să se pregătească pentru ea și să crească tot mai mult numărul preoților apreciați și mult stimați de credincioși pentru munca lor evanghelică.

Dar față de însălbătecirea moravurilor de după război și de sporirea atâtor curente sub-

versive și distrugătoare atât pentru biserică cât și pentru stat, și față de intensitatea propagandei, a marilor mijloace și a sprijinului, de care dispun: — numărul preoților noștri — deplin pregătiți pentru misiune în împrejurările schimbate și înrăutățite — este încă mult prea mic.

Sporirea lor este cea mai vitală problemă pentru viitorul bisericii noastre. Ea este chemată a umplea fondul organizării noi, care este numai un simplu cadru. În scopul acesta sf. Sinod — ca factor competent în materie de învățământ teologic, — lucrează la alcătuirea proiectului de lege pentru trecerea tuturor institutelor teologice din eparhii în administrarea și conducerea bisericii și pentru îndatorirea tuturor elevilor a face mai temeinice studii mai ales de aprofundare a sf. Scripturi și de propovăduire a ei și de misiune pastorală și a primi o educațiune mai bisericască și mai strictă. În această privință se cere încă o muncă uriașă.

Această nouă organizare a școalelor teologice reclamă și o simțită sporire în corpul profesoral al Seminarilor noastre a elementelor cu pregătire superioară-teologică. Și — cum răsăritul ortodox trece prin grea criză și în privința școalelor de teologie, căci vestitele Academii teologice din Rusia cu profesori savanți și cu reputație mondială nu mai există, iar bogata literatură teologică grecească din epoca de cea mai înaltă glorie a creștinismului peste tot este prea puțin accesibilă pentru un număr mai mare de tineri, cari nu cunosc limba: — Atât-eu cât și ceilalți mitropoliți ni-am creat bune legături în Apus, unde biserica are vre-o 25—30 tineri, cari în diferite centre de înaltă cultură — ca Montpellier, Paris, Strasbourg, New-York, Varșovia, Atena, etc., — își completează cultura generală și teologică. Și sperăm, că cele văzute și experiate la bisericile acelor țări le vor fi de bun folos pentru a spori numărul profesorilor buni la dela institutele teologice și cu toții împreună să dea pentru toate parohiile un cler la înălțimea misiunii și apt pentru munca pastorală, ce devine tot mai grea.

Avem nădejdea fermă, că din partea ministerului de care aparțin cultele, vom avea întreg ajutorul pentru această transformare a seminarilor.

Spiritul organizării noi a bisericii a contribuit și la slăbirea procedurii atât de păgubitoare pentru interesele bisericii; ca la fiecare schimbare de guvern să se înlocuiască și organele administrației bisericesti după considerentele politice de partid. Cazurile ce se mai ivesc, — sperăm — vor înceta cu totul, încât preoții vor căuta ei înșiși să în-

teze la locuri mai bune pe baza meritelor lor pastorale, iar nu prin intervenții politice. Cum însă fruntașii conducători ai vieții publice de sus până jos sânt spre fericirea noastră și credincioși ai bisericii și membrii în toate corporațiunile ei, este imposibil de așteptat, ca ei să se desintereseze de fețele bisericesti care au să ocupe slujbe în biserică. Dar odată deșteptată în toți dorința lor de-a înălța biserica — aceasta îi va îndemna să aibă tot mai mult în vedere binele instituției. Astfel organele bisericesti vor ieși de sub influința intereselor lătrualnice, uneori chiar personale, vor sta departe de patimile luptelor politice care, adeseori, degenerază și compromit în fața credincioșilor calmi și rezonabili pe cei chemați a predica pașnica conlucrare a fiilor țării pentru progresul ei; iar nu a se pune în fruntea oștilor și a le alimenta.

Desigur nici preoților, cari sânt din clasa intelectualilor conducători, nu li se poate discuta dreptul cetățenesc de a-și forma convingeri cu privire la rostul vieții politice și la necesitățile vitale ale țării. Ei pot să-și activeze în slujba acestor convingeri, care însă trebuie să fie călăuzite totdeauna de spiritul învățăturilor evanghelice potolind patimile, netezind asperitățile și închegând rândurile tuturor credincioșilor, și îndrumându-le a sprijini munca oricărui guvern dinastic și cu caracter românesc spre înfăptuiri bune și patriotice, căci numai pe calea iubirii creștinești se pot dura lucruri trainice și numai pe această cale vor merge cetățenii spre mulțumirea vremelnică, iar credincioșii bisericii spre calea mântuirii.

Folosesc această ocazie de a mulțumi tuturor onoratelor guverne, care s'au succedat la conducerea țării în ultimii 10 ani, pentru însemnate ajutoare materiale, ce le-a făcut în grele împrejurări economice pentru întărirea bisericii noastre; și sperăm a ne bucura și pe viitor de toată sollicitudinea, ca — sporindu-ne și ridicând nivelul așezămintelor bisericesti — și biserica să poată în măsură tot mai mare contribui nu numai la mântuirea credincioșilor ei, ci și la consolidarea și propășirea țării, ai cărei cei mai devotați fii ai ei au fost în trecut și vor fi și în viitor credincioșii bisericii noastre.

De încheere atrag binevoitoarea luare aminte a măritului congres asupra unei probleme a bisericii noastre, a cărei înfăptuire nu mai suferă nici o amânare. E vorba de o ramură puternică și de mare folos a fiilor bisericii și neamului nostru, de cetățenii țării, cari trăesc în America.

Aceștia sânt administrați bisericesti dela început de Mitro-

polia dela Sibiu cu mari greutăți, cauzate de marea îndepărtare și agravate prin relele încuibate acolo în cursul războiului mondial, când orice legătură cu ei s'a rupt. În cuvinte de o duioșie și durere sfâșietoare ne arată, cum unii au trecut în șirul sectelor, alții au fost cuprinși de valurile comuniste; iar tineretul în mare parte — ne având școale românești — nu mai are simț pentru rostul bisericii părinților lor, cari cu durere în inimi văd, cum încep a se îneca în marea cea mare a străinismului, din lipsa unei superiorități duhovnicești și culturale românești, care să-i închege și conducă direct.

Reprezentanții fruntași-clerici și mireni ai acestor români, oțeliți de munca aspră ce caracterizează pe Americani, și îmbogățiți cu experiențe de mare folos practic, care numai în America se pot câștiga, întruniți în congres bisericesc la 27 April 1929, cer cu ultima insistență un episcop. Sf. Sinod a decis încă în anul 1925, în principiu, instituirea unui Episcop acolo. Dar înfăptuirea e pendentă dela aflarea mijloacelor.

Când țara susține — și eu nu zic că face rău — din bugetul său cu un lux de organizare și de personal episcopii minoritare mici de tot — una abia are 25—30 parohii — și cari — înainte de a deveni membre ale statului Român — se susțineau exclusiv din enormele averi proprii, — cum vom mai putea justifica înaintea conștiinței românești? — că nu auzim strigătul de durere al celor ce sânt os și sânge din trupul românismului și la ai căror reprezentanți, înfășurați în cutele tricolorului român, — nu de mult ne-am uitat în București și la Alba-Iulia cu lacrimi de părintească iubire în ochi?

Fac un apel călduros către înțelepciunea membrilor acestui congres, unde se află distinși și valoroși fruntași ai vieții de stat să ne indice căile spre grabnică realizare a justei dorințe a acestor frați îndepărtați, dar încă cu ochii îndreptați spre Patria mamă, găsind mijloacele — poate numai pentru un anumit period de timp — de susținere a unui Episcop pe seama românilor din «partibus infidelium», și în deosebi din Statele Unite ale Americii și Canada. O supremă datorință a românismului este și aceea, ca să nu pierdem nici un singur fiu, ori unde s'ar afla el.

Salutându-vă pe toți cu patriarhicești binecuvântări și — dorindu-vă succes la muncă pentru progresul bisericii — declar deschisă sesiunea ordinară a congresului Patriarhiei Române.

I. P. S. Mitropolit Pimen al Moldovei asigură pe I. P. S. Patriarh-Regent, de întregul sprijin al congresului, care are menirea să se ocupe de problemele superioare ale bisericii.

I. P. S. Patriarh binecuvântând lucrările congresului, se retrage, rugând, ca locul de președinte să fie ocupat de cel mai în vârstă dintre mitropoliți.

I. P. S. Mitropolit Pimen, al Moldovei, ocupă scaunul prezidențial.

Păr. prof. N. Popescu, face apelul nominal.

I. P. S. Mitropolit Pimen evocă memoria marilor bărbați, membri ai acestui congres, cari au decedat. Aduce omagii lui Ion I. C. Brătianu, care a contribuit la înălțarea țării și a bisericii, lui Al. Constantinescu, Gh. Mărzescu, Valer Branișce, Andrei Horvath și C. Chiricescu.

I. P. S. Mitropolit repartizează apoi comisiunilor rapoartele.

Cuvântarea dlui Octavian Goga

Congresul național-bisericesc constituit din fruntașii bisericii ortodoxe, clerici și mireni care-și dețin încrederea din votul liber exprimat al maselor de credincioși, e cea mai înaltă corporație de caracter parlamentar menită să privegheze și să îndrume problemele sufletesti ale neamului. Prin compoziția ei și prin atribuțiile cu care a fost investită, această adunare trebuie să tălmăcească simțământul nostru religios, cel mai străvechi și cel mai curat instinct de conservare al poporului românesc de baștină, alcătuitor și susținător de stat. În această calitate, congresul național-bisericesc fiind chemat să urmărească toate actele vieții publice în legătură cu necesitățile spirituale ale țării, întemeiat și pe îndatorirea sa cuprinsă în art. 9 lit. a) din statut, de a «apăra interesele și drepturile bisericii ortodoxe», se crede dator a protesta împotriva desființării ministerului cultelor și artelor, inițiată de către actualul guvern.

Congresul vede o gravă jignire, a bisericii noastre strămoșești, în această măsură și își legitimează protestul său pe următoarele considerente:

1. Crearea ministerului cultelor a fost expresia unei concepții bine precizate în materie de politică de stat. Factorii hotărâtori care au pornit ideea și s'au îngrijit de realizarea ei, apreciind rostul problemei religioase și cu deosebire însemnătatea bisericii ortodoxe ca așezământ de căpetenie în trecutul și prezentul neamului, au ținut să exprime, prin înființarea unui organ de supremă ocrotire, raportul de strânsă solidaritate dintre stat și biserică la noi. Prin înființarea ministerului cultelor nu numai s'a codificat în legiuirea României o realitate istorică, dar s'a fixat în același timp un program politic. Paralel cu consfințirea caracterului creștin-ortodox al statului român de ieri, s'a recunoscut necesitatea de a se încadra, în lege, legătura de continuitate cu trecutul românesc. Regretatul Rege Ferdinand, călăuzit de lozincele înaltașului său inspirat de tradițiile care au făurit temelia unității noastre sufletesti, și-a dat cu mare satisfacție sprijinul la întemeierea ministerului cultelor, înțelegând că prin acest act, în primele zile ale unirii, noua configurație de stat primește pecetia unei conștiinți religioase, care e totodată și un criteriu fundamental al diferențierii noastre naționale și un scut de apărare împotriva diverselor tendințe disolvante.

Desființarea ministerului cultelor înseamnă în mod logic reducerea influenței acordate bisericii în viața de stat, coborârea problemelor religioase de pe primul plan al preocupărilor de guvernământ, ruperea cu trecutul ortodox, declararea chestiunii bisericesti ca o chestiune neglijabilă și

deci o radicală schimbare de concepție în politica noastră de stat.

II. Infrățirea Cultelor și Artele sub conducerea și în cadrul aceluiași minister constituia pentru conștiința publică garanția că arta și cultura neamului în aceste zile de proaspătă consolidare de stat vor fi armonizate în sbuciumul lor creator cu idealurile bisericii creștine și că vor fi păstrate în același timp toate vechile legături ale unor ramuri de artă cu biserica ortodoxă care a născut mândria și originalitatea culturii noastre din trecut. Prin desființare, această legătură se pierde, artele risipite volnic între ministere eterogene vor fi lipsite de orice înrăurire a unui program național-creștin, statul nu va mai avea un aliat și spiritul public va resimți în mod firesc consecințele unor orientări deslăpitate de orice contact cu impulsurile tradiționale ale țării.

III. Desființarea ministerului cultelor va avea grave repercuzări asupra situației bisericii ortodoxe față de stat, ca și față de celelalte confesiuni. Existând un minister al cultelor titularul lui nu putea fi decât un român ortodox, fapt care era de sine înțeles și decurgea fatal din rolul de biserică «dominantă», recunoscut bisericii ortodoxe prin Constituția țării. Astfel politica statului în materie de culte avea o linie determinată, cu garanții normale și echitabile. Prin desființarea ministerului cultelor lucrurile se schimbă. Titularul dela instrucție poate aparține oricărei confesiuni și nu e exclusă posibilitatea ca reprezentantul statului în materie de culte să fie partizanul militant al unei confesiuni minoritare. Pe lângă consecințele funeste ce se pot prevedea pe urma acestui tragic paradox, desființarea ministerului cultelor implică sub acest raport și o călcare a spiritului constituției, fiindcă dacă dreptul de executare a controlului față de culte revine de drept bisericii dominante, acest drept nu poate fi pus în valoare decât în cadrul unui minister al cultelor al cărui titular nu poate fi decât un ortodox.

IV. Desființarea ministerului cultelor lipsește statul de organul trebuincios pentru urmărirea chestiunilor ce implică diversele culte minoritare, a căror activitate multiplă resumă în treagă afirmarea de caracter disparat și uneori turbure a minorităților etnice din țară. Autonomia bisericească minoritară tinde în mod firesc la adăpostirea aspirațiilor politico-naționale. Din toate confesiunile, singură biserica ortodoxă se confundă în existența ei cu destinele statului român, de aceea controlul ce i se acorda de lege asupra vieții bisericești integrale printr'un membru al ei, era o cheazășie pentru păzirea intereselor superioare ale statului nostru. Faptul că ministerul cultelor a exercitat până azi în chip echitabil acest control fără jicnirea celorlalte confesiuni, se poate vedea din împrejurarea că România e aproape singura țară din care cultele minoritare n'au adresat plângeri în fața forurilor internaționale, iar senatul țării a înregistrat la timpul său protestarea minorităților împotriva desființării ministerului de culte. Această tendință de echilibru a tuturor confesiunilor paralel cu recunoașterea rolului dominant al bisericii ortodoxe nu va mai putea fi garantată în noua configurație politică ce s'a creat, când departamentul instrucției poate fi îndrumat de membrul unei alte confesiuni decât cea ortodoxă sau chiar de un om fără nici o confesiune.

V. Desființarea ministerului cultelor, care aduce cu sine jicniri și prejudicii bisericii ortodoxe eclipsând rolul integral al vieții religioase din țară, nu are nici măcar legitimarea unor economii bugetare care s'au in-

vocat. Prin crearea unui nou subsecretariat de stat la Instrucție și a unei noi direcții culturale la ministerul muncii, s'a obținut o deminuire de prestigiu numai fără a avea în schimb reduceri de personal, sau ușurări materiale în bugetul țării.

Ca urmare a acestor considerente Congresul național-bisericesc vede în desființarea ministerului cultelor o măsură ce jicnește profund ideea religioasă în general și în particular intereselor bisericii ortodoxe în statul român primejduind probleme vitale ale acestuia.

Congresul național bisericesc hotărăște a se trimite o adresă de protestare înaltei Regențe și primului ministru în care se va cere a se restitui bisericii și neamului numitul organ de înaltă protejire, declarând ca menținerea destinițiilor după această protestare nu o poate atribui decât intenției de a se da o lovitură

dușmănoasă de către anumți deținători vremelnici ai puterii de stat cari sânt în afară de cadrul bisericii ortodoxe.

P. S. episcop Nicolae al Clujului propune să se aleagă o comisie, care să studieze chestia aceasta.

Se alege o comisie compusă din 3 clerici și 6 mireni, care să studieze chestia desființării ministerului cultelor. Sânt aleși: I. P. S. mitropolit Nicolae al Ardealului, I. P. S. mitropolit Nectarie al Bucovinei, părintele I. Lupaș, dnii: Al. Lapedatu, V. Goldiș, I. G. Duca, Oct. Goga, Dr. C. Anghelescu și Dobrin.

Păr. P. Partenele propune, ca în programul lucrărilor congresului să fie trecute și dezideratele Asociației clerului ortodox.

Păr. Cudușina propune, ca congresul să intervină pentru a se ținea un sinod ecumenic al ortodoxiei, și să se rezolve și chestia jurământului preoților înainte instanțelor judiciare.

Pioasă solemnitate

Desvelirea monumentului Regelui Ferdinand la Orăștie

Înțeleptul și gloriosul Suveran, de veșnică pomenire, *Ferdinand I*, întregitor de țară și eliberatorul celor subjugăți, își are astăzi al doilea monument ridicat pe pământul ardelenesc al țării noastre.

După Oradea, a venit modestul oraș al *Orăștiei*, în bronz și granit, a veșnicit mărețea figură a descălcătorului Voevod.

Monumentul dela *Orăștie* se înalță ca semn de recunoștință și dragoste neperitoare, aduse din râvna și contribuiriile poporului din județul Hunedoarei, pentru a proslăvi amintirea marelui Suveran, care i-a dat pământ, libertate și dreptate.

La praznicul hunedorenilor au venit: *M. Sa Regina Maria*, Regina Elisabeta a Greciei, *A. L. Regale* Principesa mamă *Elena* și Principesa *Ileana*, *Înalții Regenți A. S. R.* Principele *Nicolae*, *I. P. S.* Sa Patriarhul *Miron* și dl *C. Sărățeanu*, cum și a dlui *Iuliu Maniu*, general *Cihoski*, *Aurel Vlad*, general *Presan*, *Al. Lapedatu*, *N. N. Săveanu*, *Dr. Lupu*, și o imensă asistență compusă din locuitorii satelor.

Serviciul divin a fost celebrat de *I. P. S.* Sa Mitropolitul *Nicolae* al Ardealului.

După sfințirea monumentului, cel dintâi a vorbit *I. P. S.* Mitropolit *Nicolae*, care spune următoarele:

Cu profundă emoțiune am venit să aducem omagiile noastre amintirii Regelui Ferdinand I, a cărui figură se înălțasează de astădată turnată în bronzul celei mai calde recunoștințe și admirațiuni a Ardealului desrobii.

Este într'adevăr cea mai sinceră manifestațiune a tuturor inimilor românești de pe aceste plaiuri, dorința aceasta de a avea pentru totdeauna în mijlocul nostru figura mărețea a Regelui liberator, legată de pagina în care culminează istoria de suferințe și de glorie a poporului nostru.

Neșterse ni s'au păstrat în minte acele zile de reculegere sufletească din primăvara anului 1919, când după ce cele din urmă cătușe s'au scuturat de pe brațele

Ardealului prin eroismul sublim al oștirii române. — Regele Ferdinand și-a putut înfăptui visul ce l-a avut de a-și împreuna în mijlocul Ardealului lacrimile sale de bucurie cu nenumăratele lacrimi de bucurie și recunoștință ale tuturor fiilor acestui pământ românesc. Atunci, însoțit de augusta Sa soție, M. Sa Regina Maria, în preajma mormântului lui Mihai Viteazul dela Turda, al cărui vis a reușit să-l realizeze în vitejia și înțelepciunea Sa, Regele Ferdinand a reușit să sintetizeze răstimpul de suferințe și de așteptări prin memorabilele cuvinte: «Hotare politice nefirești au despărțit pe români atât amar de vreme. Dar brazii de pe culmile de miază noapte ale Carpaților și stejarii dela miazăzi își șopteau tainic: Noi sântem frați!»

În toamna anului 1918, când contururile României Mari apăreau tot mai clare la orizont, într'o neuitată audiență, care am avut fericirea să mi se acorde, la Iași, având să răspund unei întrebări ce mi se pusesse, i-am spus M. Sale cu câtă iubire și recunoștință așteaptă poporul român din Ardeal să-l vadă; de încheiere cu ochii umezi de lacrimi, Regele Ferdinand mi a încredințat solia: «Da Ardealului inima mea».

În fața acestei manifestări de iubire nețărnută pe care Regele Ferdinand a nutrit-o în inima sa pentru Ardeal, acest popor românesc de aici nu a putut să rămână nerecunoscător. Cu aceeași năvalnică căldură desprinsă dintr'o așteptare de veacuri, și cu aceeași însuflețire cu care a primit România mare, acest popor a îmbrățișat în același timp ca pe un măreț simbol al ei pe gloriosul rege Ferdinand desrobitorul. Pe veci va rămânea în inima poporului român din Ardeal profundă și nefățărinită iubirea și re-

cunoștința pe care i-a purtat o în viață Regele Ferdinand, — și serbarea noastră de astăzi nu este decât o mică dovadă a acelei mari iubiri.

Au luat apoi cuvântul preamărind viața și faptele gloriosului întregitor de țară care a fost Regele Ferdinand, dnii: colonel *Aritonovici*, *Branca* primarul orașului, general *Cihoski*, *Aurel Vlad*, *Dr. N. Lupu*. Din partea Academiei Române a vorbit dl profesor *Alex. Lapedatu*.

Ca delegat al partidului liberal și al dlui *Vintilă Brătianu* vorbește dl *N. N. Săveanu*.

Inscripția monumentului este următoarea:

M. Sa Ferdinand I primul Rege al tuturor românilor, înfăptuitorul unității naționale de veacuri așteptată. Ridicatu-s'a din prilejul aniversării de 60 ani, drept prinos de recunoștință și mărime în anul 1925, din inițiativa colonelului Aritonovici, cu ajutorul urbei și al plășii Orăștie, și al cetățenilor cu credință nestămutată în viitor, din județul Hunedoara.

După sfârșitul vorbirilor, a defilat conductul etnografic, organizat cu toată priceperea și compus din comunele plășii și orașul Orăștie, cu obiceiurile și particularitățile de veacuri ale poporului. Au mai defilat școalele din Orăștie, cu tinerimea în costum național, școalele din Deva, Hațeg și Petroșani, cu muzicile lor, funcționarii *C. F. R.* din Simeria, regimentele *92* de infanterie, *4* de grăniceri și escadronul de roșiori dela *Sebeș*, — cu toții în admirabila ținută.

În sala mare a restaurantului *Central* s'a dat apoi masa, la care au participat oaspeții *Orăștiei* și frunțașii orașului.

INFORMAȚIUNI

Calcând pe urme strămoșești. Consilierul de casație, dl *Constantin Hamangiu*, face Academiei Române, în scop de știință, literatură și artă, o donațiune de cinci milioane de lei. Donațiunea va fi administrată ca «Fondul cultural *C. Hamangiu*». Tot mai avem oameni darnici și înțeleghători.

Convocare. On. membri ai Asociației învățătorilor români, secția județului Sibiu, se convoacă la adunarea generală ordinară, care se va ținea Joi, la 12 Decembrie 1929, ora 9 a. m. în sala cea mare dela prefectura județului Sibiu.

ȘTIRI LOCALE

Teatru. Melodrama, în stil american, jucată Marți seara la Sibiu, *Mary Dugan* este vinovată? a dat prilej dnei *Agepsina Macri Eftimiu*, și celorlalți actori ai Teatrului național din capitală, să-și arate încă odată calitățile de mari artiști, mai toți bine cunoscuți sibienilor. Piesa, în decorul curții cu juri americane, fără cortină, publicul fiind jurații, s'a bucurat de un respectabil succes în urma îngrijirii actorilor de a da relieful potrivit fiecărui personaj din melodrama de mare senzație ce ni-o dăruiește America.

Licitațiune. Tabloul mărfurilor și lucrurilor prețioase, care se vând la licitație în 3 Decembrie a. c. și în zilele următoare la Casa de amanet «*Dorotheum*», Sibiu, strada *Avram Iancu* Nr. 6, se poate vedea la autoritatea industrială strada *Mitropoliei* Nr. 4, ușa 28, în zile de lucru, la ora 9—12 a. m.

La Librăria Arhidiecezană se află de vânzare cartea acum apărută

Picolo

a cunoscutei scriitoare, dna **Constanța Hodoș**. Sânt 19 povestiri pline de farmec. Copiii le vor citi cu mare plăcere. Prețul 40 lei, și porto 12 lei trimis recomandat.

Nou!

Nou!

Au apărut din *Biblioteca pentru studii omiletice și catehetice* de sub îngrijirea **Prof. Dr. Gr. Cristescu**:

- Nr. 1. **Fă lucrul Evanghelistului**
Nr. 2. **Învățători și Stinți din veacul al IV-lea**
Nr. 3. **Predică și cateheză**

Vino și vezi — meditații

Se pot comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu.

A apărut în Biblioteca

La Vatra sufletească a Neamului

Nr. IX

Cum s'a făcut unirea cu Roma în Ohaba-Forgaciu?

(Banat)

Demascarea unor siluiri și fraude de

Dr. Gh. Ciuhandu

consilier-referent eparhial, Arad.

Se poate procura dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. Prețul Lei 25.—, plus spese Lei 5.—.

A apărut și se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană din Sibiu

Viața lui Isus

de

Giovanni Papini

în românește de

ALEXANDRU MARCU

Prețul Lei 180.—, plus porto poștal Lei 15.—

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu se pot procura

Icoane sfinte

pe hârtie, de toate mărimile și de o execuție foarte frumoasă.

A apărut, în a treia ediție, romanul:

MARTIRII,

de **Constanța Hodoș**, cu o prefață de Ion Gorun. București, Tip. I. Copuzeanu.

De vânzare la Librăria Arhidiecezană, Sibiu. Prețul 60 lei, și porto.

A apărut și se vinde în **Librăria Arhidiecezană, Sibiu,**

Calendarul Bunului Creștin

(Vechiul Calendar arhidiecezan)

pe anul 1930

Cuprinde bogată materie, cu frumoase chipuri

Conținutul acestui Calendar este următorul:

† Inaltul Regent **Gheorghe V. Buzdugan**. — *Anul nou*. — *Știri și fapte*: Dată menținută, Bugetul, Preoțimea și politica, Noul stat, Peste Ocean, Sănătatea poporului și vechea plagă, Adunările eparhiale, Casă de credit, Vizitații canonice, Facultate, sau academie? Daniile credincioșilor, A zecea aniversare, Concordatul, Act de demnitate, Societatea ortodoxă a femeilor, Salarizarea preoțimii, Ziua temperanței, Congres, Asociația preoteselor, Cursuri cooperatiste, Cursuri populare, Modificări, Școalele confesionale, Recreare și meditație religioasă, Școlare, Congrese misionare, La moartea Regentului, Noul Regent, La o sută de ani, Congres național bisericesc. — *Sfatul Reginei*, Turnul de fildeș. — *Mănăstire rutnată* (versuri). — *Mai tare crucea*, de Ion Gorun. — *Isus* (versuri). — *Slavă muncii* (versuri). — *Cuvântul Principesei Mame Elena*. — Locașuri de închinare: *Mănăstirea Neamțului*. — *Satana și bogatul*, din popor. — Cuvinte de Regină. — Pe ușa unei biserici. — *Moș Crăciun* (versuri). — Băuturile alcoolice. — *In muncă și rugăciune*, viața unui sat dela munte. — În mormântare. — *Isus Hristos ne cheamă*. — Locuitorii României după religie. — Din viețile Sfinților: *Sfânta Paraschiva*. — Legenda cehoslovacă. — *Cum să scăpăm de necazuri*: Să înființăm cooperative. — Sudalmele. — **Fel de fel**: 1. Vindecat; 2. Dacă ar veni Isus; 3. Insoțitorii buni; 4. Grijiți de cimitire! (două icoane); 5. Când e ziua adevărată? (Paștile în 1929); 6. Coruri bune bisericești; 7. Să lucrăm în zi de Duminecă? 8. Cu aeroplanul; 9. Pentru sănătate; 10. Căsătorie foarte «civilă»; 11. Craiul zăpezii; 12. Credința creștină; 13. Al patrulea crai; 14. Predica; 15. Cuvântul unui indian; 16. Statue Mântuitorului; 17. Câteva cifre. — *Imn* (versuri). — *Care-i bun creștin?* — *Glume*. — Târgurile. Anunțuri ș. a.

Chipuri: † Inaltul Regent **Gheorghe V. Buzdugan**. — Locașuri de închinare: *Sf. Mănăstire «Intregirea Neamului»*, din comuna Bucium, județul Făgăraș. *Sf. Mănăstire a Neamțului*. — A. S. R. Principesa **Mamă Elena** și M. S. Regele **Mihai I**. — *In oră de studiu* (M. S. Regele **Mihai I** la masa de scris).

În celelalte părți ale Calendarului se află: Cronologia, zilele și lunile de peste an, mersul vremii; însemnarea târgurilor de vite și mărfuri, ș. a.

Calendarul s'a tipărit cu Tabloul statistic (*Șematismul*) bisericii ortodoxe române din Arhidieceza de Alba-Iulia și Sibiu, cu «Evidență» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catiheți și învățători.

Prețul: 75 Lei

Plus porto poștal Lei 10, și sânt a se trimite înainte prin mandat poștal.

Librăriilor, pentru desfacere peste 10 exemplare, se dă rabat

A apărut în ediție nouă și se află la Librăria Arhidiecezană din Sibiu:

Teologia practică

Liturgia bisericeii ortodoxe

cursuri universitare

de

Dr. Vasile Mitrofanovici

fost profesor p. o. teologia practică la facultatea teologică din Cernăuți

Prelucrate, completate și editate

de

Prof. Dr. Teodor Tarnavschi

și acum din nou editate și completate

de

Dr. în teologie și filozofie

Nectarie Nicolae Cotlariuc

arhiepiscop și mitropolit al Bucovinei

fost profesor universitar pentru Teologia practică

Prețul Lei 650.—, plus spese poștale Lei 30.—

Au apărut și se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană, Sibiu

Cântări funebreale

pentru cor de bărbați, de:

Dumitru Cunțan

Prețul Lei 30, plus spesele poștale Lei 12.

A apărut și se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană:

Introducere în sfintele cărți

ale

Testamentului Vechiu

de Arhiepiscopul-Mitropolit **Dr. VASILE TARNAVSCHI** prof. titular la Facultatea de teologie din Cernăuți. Prețul Lei 400.—. La comanda se alătură Lei 20.— pentru spese poștale.

A APĂRUT

BISERICA IMPOTRIVA CONCORDATULUI

Declarațiunea Episcopatului ortodox român prezentată la discuția pentru ratificarea Concordatului, în ședința dela 23 Mai 1929, a senatului român

de

Dr. NICOLAE BĂLAN

Arhiepiscop și Mitropolit

Prețul Lei 30.— + spese Lei 5.—.

Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimițând prețul prin mandat poștal.